

Aluehallintovirasto

Ympäristöluvut

PÄÄTÖS

Nro 336/2020

Dnro ESAVI/43716/2019

14.9.2020

ASIA

Lämmöneristelevytuotantotoiminnan ympäristöluvan muuttaminen, Salo

HAKIJA

Finnfoam Oy
Satamakatu 5
24100 SALO

Y-tunnus: 0689386-6

TOIMINTA

Hakemus koskee Finnfoam Oy:n lämmöneristetehtaan toimintaa osoitteessa Satamakatu 5, Salo.

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO, YMPÄRISTÖLUPAVASTUUALUE

puh. 029 501 6000
ymparistoluvat.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
PL 150
13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
PL 110
00521 Helsinki

ASIA	1
HAKIJA	1
TOIMINTA.....	1
VIREILLETULOTIEDOT.....	4
Hakemuksen vireilletulo	4
Luvan hakemisen peruste	4
Toiminnan luvanvaraisuus	4
Toimivaltainen lupaviranomainen.....	4
ASIAN KUVAUS	4
Taustatiedot	4
Sijainti.....	4
Kaavoitus.....	4
Päätökset ja sopimukset	4
Hakemuksen mukainen toiminta	5
Yleiskuvaus	5
Tuotanto ja tuotteet.....	6
Prosessit.....	6
Tiedot EPS-eristelevytuotannon pentaanipäästöistä	7
Vastaanotettavat jätteet	7
ASIAN KÄSITTELY	8
Tiedottaminen	8
Lausunnot.....	8
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.....	8
Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto	10
Salon kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto	10
Vastine.....	10
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	12
Ympäristöluvan muuttaminen.....	12
Jätteen luokittelun päättymisen (EoW)	12
Lupamääräys	12
Päätöksen täytäntöönpano	13
Toiminnan aloittaminen	13
Korvautuvat päätökset	13
PERUSTELUT	13
Ratkaisun perustelut	13
Jätteen luokittelun päättymistä (EoW) koskeva perustelu	14
Pentaanipäästön raja-arvon perustelu	15
VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN.....	16
PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA LUVAN TARKISTAMINEN.....	16

Päätöksen voimassaolo	16
Luvan tarkistaminen.....	16
Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen.....	17
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	17
KÄSITTELYMAKSU.....	17
TIEDOTTAMINEN.....	17
Päätös	17
Päätöksestä tiedottaminen.....	18
MUUTOKSENHAKU	18
LIITE	18
ASIAN KÄSITTELIJÄT	18

VIREILLETULOTIEDOT

Hakemuksen vireilletulo

Hakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 20.12.2019.

Luvan hakemisen peruste

Hakemus on tullut vireille ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin perusteella. Hakija hakee EPS-eristelevytuotannon pentaanipäästörajan muuttamista ja muovieristeiden kierrätysmahdollisuuden kirjaamista lupaan.

Toiminnan luvanvaraisuus

Toiminta on luvanvaraista ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin ja liitteen 1 taulukon 1 kohdan 4 b ja taulukon 2 kohdan 6 c perusteella.

Toimivaltainen lupaviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on toimivaltainen lupaviranomainen ympäristönsuojelulain 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 1 §:n 1 momentin perusteella.

ASIAN KUVAUS

Taustatiedot

Sijainti

Lämmöneristelevytehdas sijaitsee Meriniityn teollisuusalueella noin 500 metriä Salon keskustan lounaispuolella osoitteissa Satamakatu 5 (r:nro 734-4-5-36) ja Satamakatu 3 (r:nro 734-4-9-5). Kiinteistöt ovat yrityksen ja sen taustalla olevien tahojen omistuksessa.

Kaavoitus

Kiinteistöt sijaitsevat lainvoimaisessa yleiskaavassa TY-merkityllä alueella, jossa on erityisesti huomioitava ympäristövaikutukset. Oikeusvaikutteisessa asemakaavassa kiinteistöt ovat teollisuusalueeksi merkityllä alueella (T-11).

Päätökset ja sopimukset

Voimassa oleva ympäristölupa

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 30.1.2013 myöntämä ympäristölupa (Nro 14/2013/1, Dnro ESAVI/18/04.08/2012) XPS-eristelevyjen (500 000 m³/a) ja EPS-eristelevyjen (8 000t/a) tuotanto.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 27.6.2013 antama päätös (Nro 134/-2013/1, Dnro ESAVI/60/04.08/2013), jolla aluehallintovirasto on muuttanut ympäristölupaa (polyisosyanuraattieristelevyjen (PIR) tuotanto 8 000 t/a).

Tarkkailua koskevat hyväksynnit ja päätökset

Laitoksen tarkkailusuunnitelma on hyväksytty Etelä-Suomen aluehallintoviraston 27.6.2013 antaman päätöksen (Nro 134/2013/1, Dnro ESAVI/60/-04.08/2013) yhteydessä.

Hakemuksen mukainen toiminta

Yleiskuvaus

Hakemus koskee EPS-eristelevytuotannosta ilmaan vapautuvan pentaanin ominaispäästörajan muuttamista ja asiakkailta palautuvan eristemateriaalin hyödyntämistä tuotannossa.

Pentaanin ominaispäästöä koskevan määräyksen muuttaminen

Laitoksen ympäristöluvassa on määrätty ilmaan vapautuvan pentaanin osalta seuraavasti:

1. *Laitoksen toiminnasta aiheutuvat pentaanipäästöt saavat olla vuosikeskiarvona enintään 40 kg ostettua raaka-ainetonnina (EPS) kohden laskettuna ja 1.1.2016 alkaen vuosikeskiarvona enintään 35 kg ostettua raaka-ainetonnina (EPS) kohden. Toiminnanharjoittajan on 31.12.2014 mennessä toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle suunnitelma toimenpiteistä, joilla vuoden 2016 alusta voimaan tuleva raja-arvo saavutetaan.*

Koska markkinoilla ei ole EPS-tuotannossa käytettävää raaka-ainetta, jolla määräyksen mukaisen pentaanipäästön saavuttaisi, hakija hakee tähän muutosta siten, että pentaanin luparaja muutettaisiin vuosiraja-arvoksi 280 t/a kokonaispäästöä muuttamatta.

Asiakkailta palautuvan eristemateriaalin hyödyntäminen

Finnfoam Oy toimittaa maksutta asiakkailleen ja yhteistyökumppaneilleen suursäkkejä, joihin esimerkiksi rakennustyömaat voivat kerätä muovieristeiden ylijäämäpalat ja leikkuujätteet. Suursäkkejä toimitetaan myös rautakauppoihin. Kun suursäkit alkavat täyttyä, Finnfoam Oy:n yhteistyökumppanit hakevat ne pois eristeiden toimituksen yhteydessä. Finnfoam Oy hyödyntää nämä ylijäämäpalat kierrätysmateriaalina lämmöneristeiden tuotannossa.

Jokainen vastaanotettava jäte-erä punnitaan ja kuormasta kirjataan ylös laji ja määrä Finnfoam Oy:n ympäristö- ja laadunhallintajärjestelmään, johon tallennetaan kyseisen jäte-erän kohdalle myös kopio jätteen siirtoasia-

kirjasta. Finnfoam Oy:lle vastaanotettavat jätteet lajitellaan käsin. Kuormasta erotellaan puhdas suulakepuristettu polystyreeni (XPS), joka voidaan hyödyntää suoraan raaka-aineena XPS-eristelevytuotannossa. Lisäksi kuormasta erotellaan erikseen tuotannon raaka-aineiksi soveltuva harmaa sekä valkoinen paisutettu polystyreeni (EPS) ja polyisosyanuraatti (PIR). Loput lajitellaan FF-Silent -levyn valmistukseen sopiviin jätteisiin sekä Finnfoam Oy:n tuotannon uusiokäyttöön kelpaamattomiin jätteisiin. Uusiokäyttöön kelpaamattomat jätteet toimitetaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn.

Kierrätysmateriaalien käyttö ei aiheuta ylimääräisiä päästöjä ilmaan, maaperään tai vesistöihin. Jätejakeiden hyödyntäminen raaka-aineena tehtaassa tuotannossa vähentää ympäristökuormitusta ja neitseellisen raaka-aineen tarvetta. Hyödynnettävät muovieristeet ovat samankaltaisia kuin Finnfoam Oy:n tällä hetkellä jo hyödynnettävät muovijätteet. Kierrätysjärjestelmä auttaa yrityksiä pienentämään hiilijalanjälkeään sekä toteuttamaan omia ympäristöjärjestelmiään ja vastuullisuustavoitteitaan.

Laitoksen ympäristöluvassa kierrätysmateriaalin hyödyntämisestä on määrätty seuraavasti:

8. *Laitoksen tuotannossa saa hyödyntää raaka-aineena muualta tuotavaa kierrätyspolystyreeniä ja EPS-jätettä. Raaka-aineena käytettävä jäte on varastoitava sisätiloissa, suljetuissa varastokonteissa tai vastaavasti niin, että roskaantuminen estetään.*

Hakemus koskee myös muiden kuin polystyreenipohjaisten, tuotantoon soveltuvien eristemateriaalien hyödyntämistä.

Tuotanto ja tuotteet

Finnfoam Oy valmistaa polystyreenimuovista sekä suulakepuristustekniikalla (XPS) että muottipaisutustekniikalla (EPS) lämmöneristyslevyjä. Yritys valmistaa lisäksi PIR (polyisosyanuraatti) -lämmöneristyslevyjä sekä märkätilalevyjä pinnoittamalla valmiita XPS-eristeitä lasikuituverkolla ja erikoislaastilla. Eristetuotteiden lisäksi yritys aloittaa oman raaka-aineen valmistuksen EPS-eristeen valmistusta varten. Tämän raaka-aineen valmistuksessa tarvittavan pentaanin varastoinnin myötä yrityksen status muuttuu kemikaalien käytön ja varastoinnin osalta luvanvaraisesta laitoksesta toimintaperiaateasiakirjalaitokseksi. Laitoksella valmistetaan polymeeripohjaisia lämmöneristeitä rakennusteollisuuden käyttöön. Hakemuksessa on mainittu myös EPS-raaka-aineen tuotanto, mutta sille ei ole vielä haettu ympäristölupaa.

Prosessit

Yhtiön ympäristölupaan verrattuna ainoa muutos toiminnassa on jätteen luokitellun eristemateriaalin lajittelu, joka tapahtuu manuaalisesti.

Tiedot EPS-eristelevytuotannon pentaanipäästöistä

Laitoksen ympäristöluvassa (Nro 14/2013/1) EPS-eristelevytuotannon ilmaan vapautuvan pentaanipäästön määräksi on esitetty 400 t/a. Pentaanille ei ole keräily- ja poistojärjestelmää vaan päästöt ovat hajapäästöjä ilmanvaihdon yleispoiston kautta. Vuoden 2019 ympäristönsuojelun vuosi-yhteenvetoraportoinnin mukaan laitoksella käytettiin pentaania 179 t. EPS-eristelevytuotannossa suurin osa pentaanista; noin 80 %; vapautuu ilmaan valmistuksen aikana. Päästöt ovat hajapäästöjä ilmanvaihdon ja kohdepoistojen kautta.

Vastaanotettavat jätteet

Laitoksella vastaanotetaan ja käsitellään rakennusteollisuudesta ja -työmailta peräsin olevaa jätteeksi luokiteltavaa muovipohjaisten eristelevyjen ylijäämäpaloja ja leikkuujätteitä. Vastaanotettavat ja käsiteltävät jätteet sekä laitoksella kerrallaan varastoitavien jätteiden enimmäismäärät on esitetty seuraavassa taulukossa:

Taulukko 1: Laitoksella vastaanotettavat ja käsiteltävät jätteet

Jäte	Tunnusnumero (EWC)	t/a	Varasto enintään t
Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvät jätteet	170604	10 000	300

Hakemuksen liitteenä on esitetty jätelain 120 §:n mukainen tarkkailu. Jätteiden vastaanoton yhteydessä kuormat ja niitä koskevat asiakirjat tarkastetaan sekä varmistetaan, että ko. jätteen vastaanotosta on olemassa tilaus tai sopimus jätteen toimittajan kanssa. Vastaanotettavien jätteiden mukana on oltava jätteen haltijan täyttämä, jätelain (646/2011) 121 §:n mukainen siirtoasiakirja. Kuorman mukana tulevan siirtoasiakirjan tulee sisältää valtioneuvoston asetuksen (179/2012) 24 §:n mukaiset tiedot. Siirtoasiakirja tai sen jäljennös säilytetään vähintään kolmen vuoden ajan.

Jätekuormaa, jolla ei ole tilausta tai sopimusta ja/tai asianmukaista siirtoasiakirjaa, ei oteta vastaan, ennen kuin jätteen alkuperä, laatu ja tuottaja on selvitetty. Jätteen laadun tarkastus tehdään, kun kuorma saapuu Finnfoam Oy:lle. Finnfoam Oy:n henkilökunta tarkastaa silmämääräisesti, että kuorma vastaa siirtoasiakirjassa ilmoitettua jätettä, eikä jätteen joukossa ole sinne kuulumatonta materiaalia.

Jätteet lajitellaan Finnfoam Oy:n tuotantotiloissa ja jätteet säilytetään sisätiloissa varastossa. Jokainen jäte-erä punnitaan ja kuormasta kirjataan ylös laji ja määrä Finnfoam Oy:n ympäristö- ja laadunhallintajärjestelmään, johon tallennetaan kyseisen jäte-erän kohdalle myös kopio jätteen siirtoasiakirjasta. Jätelaadut erotellaan toisistaan käsin.

ASIAN KÄSITTELY

Tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat aluehallintovirastojen verkkosivuilla (www.avi.fi/lupa-tietopalvelu) 22.1.–27.2.2020. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Salon kaupungin verkkosivuilla. Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Lausunnot

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksesta lausunnon Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, Salon kaupungilta, Salon kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto

Finfoam Oy hakee muutosta voimassa olevaan ympäristölupaansa Nro 14/2013/1, Dnro ESAVI/18/04.08/2012. Toiminnanharjoittaja hakee lupaa jätteeksi luokiteltavan palautuvan eristemateriaalin käytölle eristetuo-
nossa korvaamaan neitseellistä raaka-ainetta. Lisäksi haetaan EPS-tuotannon pentaanipäästörajan poistamista matalapentaanisen raaka-aineen puuttumisen vuoksi.

Finfoam Oy:lle saapuvat jätteet hyödynnetään ensisijaisesti tuotannossa raaka-aineena. Tuotantoon kelpaamattomat jätteet toimitetaan joko edelleen käsiteltäväksi jätelajille soveltuvaan jätehuoltolaitokseen (esim. Fortum Waste Solutions tai Salon Jätehuolto Oy / Salon Hyötykäyttö Oy). Uudessa toimintamallissa on tarkoituksena kerätä rakennustyömaiden ylijääneitä muovieristeitä, murskata ne ja hyödyntää tuotannossa. Toiminta koskisi EPS, XPS, PIR, PUR, EPP, EPE ja XPE-materiaaleja. Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan laitoksen tuotannossa saa hyödyntää raaka-aineena muualta tuotavaa kierrätyspolystyreeniä ja EPS-jätettä. Ympäristöluvassa todetaan, että toiminnassa syntyvät jätteet on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä. Jätteet on ensisijaisesti hyödynnettävä aineena ja toissijaisesti energian tuotannossa.

Kierrätysmateriaalien käyttö ei yrityksen mukaan aiheuta ylimääräisiä päästöjä ilmaan tai vesistöihin. Jätejakeiden hyödyntäminen raaka-aineena tehtaassa tuotannossa vähentää ympäristökuormitusta ja neitseellisen raaka-aineen tarvetta. Hyödynnettävät muovieristeet ovat samankaltaisia kuin laitoksella tällä hetkellä jo hyödynnettävät muovijätteet. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunniteltu hanke on ympäristönsuojelun kannalta edullinen ja kannatettava tietyin ehdoin:

Raaka-aineena käytettävä jäte on varastoitava sisätiloissa, suljetuissa varastokonteissa tai vastaavasti niin, että roskaantuminen estetään. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava myös, ettei jätteiden keräys aiheuta roskaantumista materiaalien keräyspaikoissa, lastauksessa tai kuljetuksessa.

Mikäli laitokselle päätyy työmailta sellaisia muovijäte-eriä, joiden seassa on epäpuhtauksina muita jätteitä kuin hyödynnettäväksi tarkoitettuja muovieristeitä, tulee kyseiset jätteet palauttaa jätteen syntypaikalle (toimittajalle) tai toimittaa asianmukaiseen käsittelyyn. Jätelain (646/2011) 120 §:n mukaisesti toiminnan harjoittajan on seurattava ja tarkkailtava järjestämäänsä jätehuoltoa säännöllisesti ja suunnitelmallisesti sen varmistamiseksi, että toiminta täyttää sille laissa säädetyt ja määrätyt vaatimukset, ja että valvontaviranomaiselle (ELY) voidaan antaa toiminnan valvomiseksi tarpeelliset tiedot.

Jätteen hyödyntämisestä tulee pitää kirjaa. Laitoksen tulee esittää vuosiraportissa tiedot hyödynnettyjen jätelajien määristä, syntypaikoista, laadusta, jne. Lisäksi tulee esittää tiedot mahdollisista epäkuranteista jätelajista ja niiden käsittelytavoista.

Aluehallintovirasto on katsonut ympäristölupaa myöntäessään, että ympäristönsuojelulain mukaista jätteen käsittelytoiminnalta vaadittavaa vakuutta ei EPS-jätteen tai kierrätyspolystyreenin käytön osalta pidetä tarpeellisenä. ELY-keskus toteaa, että koska kierrätysmateriaalia voidaan käyttää sellaisenaan raaka-aineena, ei vakuudelle ole nytkään tarvetta.

Hakija on esittänyt, että EPS-tuotannon pentaanipäästöraja tulee poistaa matalapentaanisen raaka-aineen puuttumisen vuoksi. Matalapentaanisten raaka-aineiden tarjonta on vaihtelevaa ja välillä jopa heikkoa. Keskeisenä syynä tähän on niiden vähäinen kysyntä alalla yleisesti, johtuen kustannus- ja laatu-teknisistä syistä. Matalapentaanisen raaka-aineen ympäristöhyödyt eivät myöskään ole alan tutkimusten mukaan ennakoidun mukaisia. Matalapentaanisesta raaka-aineesta valmistetun tuotteen valmistusprosessi vaatii tavallista enemmän höyryä. Lisääntyneen höyryntuotannon aiheuttama ympäristön kuormitus kumoaa raaka-aineen matalapentaanisuudesta saatua hyötyä.

Matalapentaaninen raaka-aine ei sovellu kaikkien tuotteiden valmistukseen, koska joidenkin tuotteiden tekniset vaatimukset eivät täyty matalapentaanista raaka-ainetta käytettäessä. Näin ollen sen käyttöä ei voida lisätä kaikissa tuoteryhmissä. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että pentaanipäästöille asetettua luparajaa ei tule poistaa kokonaan, mutta sitä voidaan muuttaa. 21.11.2018 pidetyssä määräaikaistarkastuksessa todettiin laitoksella olevan haasteita saavuttaa ympäristöluvassa pentaanipäästöille asetettu päästöraja. Luparaja on ilmeisesti asetettu matalapentaanisen raaka-aineen käytön lisääntymistä silmällä pitäen.

Toiminnanharjoittajan tulee noudattaa erityistä huolellisuutta toiminnassaan niin, että pentaanipäästöille asetettava päästöraja jatkossa saavutetaan. Yrityksen tulee seurata matalapentaanisen raaka-aineen saatavuuden ja käytettävyyden kehitystä, ja esittää asiasta selvitys säännöllisesti esimerkiksi vuosiraportoinnin yhteydessä. Toiminnassa tulee pyrkiä mahdollisimman vähän päästöjä aiheuttavien menetelmien ja materiaalien käyttöön. Ilmapäästöjen tarkkailua tulee myös jatkaa tarkkailuohjelman mukaisesti.

Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto

Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle seuraavan lausunnon Finnfoam Oy:n ympäristölupahakemuksesta, joka koskee lämmöneristyslevyjen tuotantotoiminnan muuttamista hakemuksessa esitetyllä tavalla:

Lupamääräyksen 1. muuttaminen: Pentaanin kokonaispäästöjä on pyrittävä rajoittamaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaatteen mukaisesti. Lupamääräyksessä 1 asetettu päästöraja-arvo 35 kg ostettua raaka-ainetonnia (EPS) kohden vastaa viimeaikaista yleistä lupakäytäntöä. Luvan haltijaa ei ole sidottu käyttämään tiettyä tekniikkaa päästöraja-arvon täyttämiseksi, vaan päästöjä voidaan vähentää raaka-ainevalinnoilla tai erilaisilla puhdistustekniikoilla. Lautakunta katsoo, että hakemuksessa ei ole selvitetty riittävästi pentaanipäästöjen vähentämismahdollisuuksia ja -menetelmiä, joita tulee tarkastella päästökohdekohtaisesti.

Muovieristeiden kierrätyksen aloittaminen: Rakennus- ja ympäristölautakunta puoltaa muovieristeiden kierrätyksen aloittamista, koska se edistää jätelain mukaista etusijajärjestystä ja vähentää neitseellisen materiaalin käyttöä. Hakemuksen mukaan uusi toiminta ei lisää ympäristöriskejä tai päästöjä, eikä uuteen toimintaan tarvita erillistä tuotantolaitteistoa.

Salon kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunto

Salon kaupungin terveydensuojeluviranomainen on ilmoittanut, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.

Vastine

Lupamääräyksen 1. muuttaminen: Nykyisen ympäristölupaehdon mukaan laitoksemme toiminnasta aiheutuvat pentaanipäästöt saavat olla vuosikeskiarvona enintään 35 kg ostettua raaka-ainetonnia (EPS) kohden. Tällä hetkellä ympäristöluvassa tuotantokapasiteetti on 8 000 t/a, joka tarkoittaa pentaanipäästöjä 280 t/a. Mielestämme tulisi tarkastella kokonaispentaanipäästöjä sen sijaan, että pentaanipäästöt olisi sidottu ostetun raaka-aineen määrään, sekä ympäristövaikutuksia laajemmin. Tuotannon kokonaispäästöihin vaikuttaa mm. lopputuotteen tiheys ja sen muut tekniset ominaisuudet. Mikäli eristeet valmistetaan alhaisemmalla tiheydellä, kuluu luonnollisesti raaka-ainetta vähemmän valmista kuutiota kohden. Samalla raaka-ainemäärällä voidaan eristeitä valmistaa enemmän, lisäämättä pentaanipäästöjä.

Mikäli tarkastelemme ainoastaan pentaanipäästöjä 280 t/a, voimme todeta, että tällä päästö määrällä pystymme valmistamaan 414 800 m³ lämmöneristysteholtaan tehokasta harmaata FF-EPS -kattoeristettä, jonka tiheys on 15 kg/m³ ja lambda 0,031, vaikka päästö olisi 45 kg/t. Hyvä eristyskyky/tiheys perustuu Finnfoam Oy:n patentoimaan tekniikkaan, jossa solun muotoa voidaan muotoilla valmistuksessa. Tämä edellyttää ns. kolmatta esipaisutusta, jotta eristehelmien tiheys saadaan alas noin 10 kg/m³. 35

kg/t päästömäärällä voidaan valmistaa perinteistä valkoista EPS-eristettä vain 249 000 m³, joka on tiheydeltään 25 kg/m³ ja jonka lambda on 0,034. Tällä matalapentaanisella raaka-aineella esipaisutus jää yleensä vain yhteen kertaan, jotta helmien sintraantuminen hyvin olisi taattu. Sama pentaanipäästö, mutta huima ero saavutetuissa hyödyissä.

Harmaata FF-EPS -eristettä tarvitaan vähemmän kuin perinteistä valkoista EPS-eristettä, jotta voidaan saavuttaa haluttu rakenteen U-arvo. Asuinrakennuksen yläpohjan vertailu U-arvo on 0,09, joka saavutetaan noin 350 mm:llä harmaata FF-EPS -eristettä (lambda 0,031). Valkoista perinteistä EPS-eristettä (lambda 0,034) tarvitaan vastaavan U-arvon saavuttamiseksi noin 380 mm. 45 kg/t päästöllä eristetään kattoa siis 1,18 miljoonaa neliötä ja 35 kg/t vain 0,66 miljoonaa neliötä. Molemmissa siis vuotuinen pentaanipäästö 280 tonnia. Keveiden EPS-eristeiden valmistaminen vaatii siis enemmän pentaania per polystyreenitonni, mutta lopputulos on lähes kaksi kertaa enemmän valmista eristettyä kattoa.

Lisäksi tulisi ottaa huomioon, että rakentaminen kokonaisuutena on yksi merkittävämpiä päästöjen aiheuttajia ja rakentamisen sisällä rakennusten elinkaaren hiilijalanjäljestä suurin osa eli 70–90 % on peräisin energiankulutuksesta. Tähän voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennusten tehokkaalla eristämällä.

Kuten ELY-keskuskin lausunnossaan toteaa, on matalapentaanista raaka-ainetta heikosti saatavilla. Lisäksi lisääntyneen höyryntuotannon vuoksi, ei sillä ole merkittäviä ympäristöhyötyjä. Pentaanipäästöjen hajanaisuudesta ja poistoilman alhaisesta pentaanipitoisuudesta johtuen pentaanipäästöjen talteenotto ei myöskään ole tarkoituksenmukaista. Matalapentaaninen raaka-aine ei sovellu kaikkien EPS-tuotteiden valmistukseen, koska sillä ei pystytä valmistamaan laatuvaatimuksia täyttäviä lopputuotteita.

Mm. edellä mainituista syistä johtuen, olemme aloittamassa oman raaka-aineen valmistuksen EPS-eristeen valmistusta varten. Laitteistoon on investoitu huomattavia summia ja pyrimme parhaalla mahdollisella tekniikalla vähentämään päästöjä.

Finnfoam Oy ja tytäryhtiömme Styroplast Oy tutkii lisäksi tällä hetkellä yhteistyössä VTT:n, Oulun yliopiston ja Brightplus Oy:n kanssa jäännöspentaanin määrää eri tuotantoketjujen vaiheissa. Näin saadaan selvitettyä todelliset päästöt tehtaalla. Tämä tutkimus aloitettiin maaliskuussa 2020, mutta on viivästynyt COVID-19:n johdosta. Tutkimussuunnitelma tästä on toimitettu Pirkanmaan ELY-keskukselle. Lisäksi on tarkoitus käynnistää VTT:n kanssa tutkimus, jossa selvitetään mahdollisuutta käyttää valmistuksessa pentaanin sijaan myös muita ponneaineita, kuten talteen otettua hiilidioksidia. Tämä olisi mahdollista oman raaka-ainetuotannon avulla.

Styroplast Oy on saanut tämän vuoden loppuun asti aikaa hakea uutta ympäristölupaa, joka perustuu kokonaispentaanipäästöihin eikä raaka-aineen pentaanipitoisuuteen. Myös Finnfoam Oy pyytää, että voisi hakea muutosta ympäristölupaansa vuoden 2020 loppuun mennessä.

Muovieristeiden kierrätys. Muutamme hakemustamme siten, että haemme myös jätteeksi luokittelun päättymistä.

Eristemateriaali, jota keräämme, tulee meille jätteenä. Käytämme jätteen hyödyksi tuotantolaitoksellamme siten, että sillä korvataan neitseellistä raaka-ainetta. Myös muut End Of Waste -kriteerit täyttyvät.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Ympäristölupan muuttaminen

Aluehallintovirasto muuttaa Finnfoam Oy:n eristetehtaan toimintaa koskevan ympäristölupaa [Nro 14/2013/1, Dnro ESAVI/18/04.08/2012], muutettu 27.6.2013, nro 134/2013/1) muuttaen lupamääräykset 1 ja 8 kokonaisuudessaan jäljempänä esitettävällä tavalla. (*muutokset korostettuna*)

Jätteeksi luokittelun päättymisen (EoW)

Aluehallintovirasto hyväksyy hakemuksen jätteeksi luokittelun päättymisestä koskien palautuvia polymeeripohjaisia eristemateriaaleja, jotka hyödynnetään yhtiön eristetuotannossa.

Lupamääräys

1. Laitoksen toiminnasta EPS-eristelevytuotannosta aiheutuvat pentaanipäästöt saavat olla enintään 280 t/a.

Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa valtion valvontaviranomaiselle selvitys laitoksen pentaanipäästöistä ja arvio mahdollisuuksista päästöjen vähentämiseksi viimeistään vuoden 2021 vuosiraportoinnin yhteydessä.

8. Laitoksen tuotannossa saa hyödyntää raaka-aineena muualta tuotavaa kierrätyspolystyreeniä ja EPS-jätettä sekä muuta tuotantoon soveltuvaa polymeerieristemateriaalia. Uudelleen käytettävä eristejäte on varastoitava sisätiloissa, suljetuissa varastokonteissa tai vastaavasti niin, että roskaantumisen estetään. Vastaanotettavista jätteistä tulee pitää kirjaa. Kirjanpidosta tulee käydä ilmi vuosittain vastaanotetun jätteen määrä (kg/a), jätteenä edelleen toimitettava osuus (kg/a) ja hyödyntämistoimen (lajittelun) läpikäyneen jakeen, jonka jätteeksi luokittelu on päättynyt, määrä (kg/a).
24. Toiminnanharjoittajan tulee seuraavan ympäristönsuojelulain tarkoittaman hakemuksen liitteenä tai kuitenkin viimeistään 31.3.2021 toimittaa ympäristönsuojelulain 82 §:n tarkoittama koko laitosta koskeva maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys lupaviranomaiselle.

Päätöksen täytäntöönpano

Toiminnan aloittaminen

Tämän päätöksen mukaisen toiminnan saa aloittaa, kun päätös on lainvoimainen. Päätös on lainvoimainen valitusajan päätyttyä, jos päätökseen ei haeta muutosta valittamalla. (ympäristönsuojelulaki 198 §).

Valitettaessa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen tarvitaan valituslupa (ympäristönsuojelulaki 190 § 1 mom.). Mahdollinen valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei estä päätöksen täytäntöönpanoa. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos korkein hallinto-oikeus kieltää täytäntöönpanon. (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019, 122.2 §)

Korvautuvat päätökset

Tämä päätös ei korvaa aiempia päätöksiä.

PERUSTELUT

Ratkaisun perustelut

Asia koskee ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaista toiminnan muuttamista. Asia on tullut vireille toiminnanharjoittajan hakemuksesta. Ratkaisussa on muutettu EPS-eristelevytuotannon pentaanin päästöraja-arvoa ja hyväksytty jätteeksi luokittelun päättymisen eräillä jätteillä hakemuksen mukaisesti. Ratkaisu ei koske hakemuksessa mainittua EPS-raaka-aineen tuotantoa, jolle lupaa ei nyt ole haettu.

Aluehallintovirasto on ratkaisussaan ottanut huomioon ympäristönsuojelulain ja jätelain tavoitteet ja yleiset periaatteet sekä näiden lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Harkintaan ovat vaikuttaneet myös lupakäsittelyn aikana saadut lausunnot. Lähtökohtana ratkaisussa on ollut lupahakemus ja hakijan esittämät toimenpiteet haittojen vähentämiseksi. Annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta toiminta täyttää edellä mainittujen säädösten vaatimukset.

Tämän päätöksen mukaisesti harjoitettuna toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiselle.

Toiminta ei vaaranna [Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren](#) vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016–2021 taikka [merenhoitosuunnitelmassa](#) asetettuja tavoitteita.

Hakija on esittänyt jätteiden käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelman, joka on hyväksytty sellaisenaan. Hakija on riittävän selvästi esittänyt vas-

taanotettavien jakeiden hyödyntämisen, laadun tarkkailun ja hyödyntämiskelvottoman jakeen toimittamisen jätteenä asianmukaiseen käsittelyyn.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettu huomioon laitoksen sijainti, sen yhteys muihin toimintoihin, toiminnasta aiheutunut haitta, toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen todennäköisyys, onnettomuusriski, lähialueen asutuksen ja taajama-alueiden läheisyys sekä ympäristönsuojelulain vaatimus käyttää toiminnassa parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Toiminnan voidaan katsoa edustavan parasta käyttökelpoista tekniikkaa, kun laitos toimii tämän ympäristölupapäätöksen mukaisesti.

Jätteen käsittelyä ja raportointia koskevat määräykset ovat jätelain ja jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012) mukaisia.

Jätteen käsittelyltä ei ole edellytetty vakuutta (YSL 59 §) sen toimintaan suhteutettuna pienimuotoisuuden ja vastaanotettavan jätteen laadun (materiaalia voidaan sellaisenaan käyttää raaka-aineena eristeteollisuudessa) vuoksi. Valvontaviranomainen on lausunnossaan puoltanut vakuudetto-
muutta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista ja muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Hakemuksen liitteenä ei ole esitetty ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaista maaperän ja pohjaveden perustilaselvitystä. IE-direktiivin tarkoittamia toimintoja laitoksella tällä hetkellä ovat XPS ja PIR -eristeiden tuotanto. Ympäristönsuojelulain 232 §:n mukaan direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava 82 §:ssä tarkoitettu perustilaselvitys viimeistään, kun lupaa muutetaan 89 §:n perusteella. Koska toiminnanharjoittaja on hakenut ympäristönsuojelulain 89 §:n mukaista muutosta lupaan, mutta hakemus ei ole suoraan koskenut direktiivilaitostoimintaa, on perustilaselvitys voitu määräyksellä 25 määrätä tehtäväksi ja toimitettavaksi seuraavan ympäristönsuojelulain 29 §, 89 § tai 80 §:n tarkoittaman hakemuksen liitteenä. Jos kuitenkin em. hakemusta ei ole tarpeen jättää, selvitys tulee jättää määräaikaan mennessä ympäristönsuojelulain 54 §:n tarkoittamana selvityksenä.

Jätteen luokittelun päättymistä (EoW) koskeva perustelu

Finnfoam Oy on vastineessaan hakenut jätteen luokittelun päättymistä (EoW) koskien asiakkailta (kuten rakennusteollisuus ja -työmaat) palautuvia polymeerieristeiden ylijäämäpaloja ja leikkuujätteitä. Koska ko.

jätejakeiden palauttaminen tuotantoprosessiin ei oletettavasti heikennä tuotteen laatua ja koska toimenpiteellä säästetään neitseellisiä raaka-aineita massaansa vastaava määrä, on hakemus voitu hyväksyä. Aluehallintovirasto katsoo, että jätelain vaatimukset jätteeksi luokittelun päättymisestä (EoW) täyttyvät. Jätelain 5 §:n 4 momentissa säädetään jätteeksi luokittelun päättymisestä (EoW) seuraavasti:

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä jätelaieittain siitä, milloin aine tai esine ei ole enää jätettä, jos:

- 1) se on läpikäynyt hyödyntämistoimen;
- 2) sillä on käyttötarkoitus, johon sitä käytetään yleisesti;
- 3) sillä on markkinat tai kysyntää;
- 4) se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten mukainen; ja
- 5) sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Ympäristöministeriön muistiossa (30.8.2019) sanotaan lisäksi seuraavaa:

”Jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva tapauskohtainen harkinta on lähtökohtaisesti jätteen määritelmän tulkintaa. Tapauskohtaisessa harkinnassa voidaan käyttää apuna jätelain 5.4 §:ssä säädettyjä arviointiperusteita...”

Muutos pentaanipäästön osalta ja jätteeksi luokiteltavan materiaalin hyödyntämisestä ja jätteeksi luokittelun päättymisestä (EoW) koskee kuitenkin vain tai pääosin toimintaa, joka itsessään ei ole direktiivin tarkoittamaa.

Pentaanipäästön raja-arvon perustelu

Lupamääräyksen 1 muutoksella toiminnalle asetettu ominaispäästöraja-arvo on voitu muuttaa koskemaan EPS-eristelevytuotannon kokonaispäästöä hakijan esittämällä tavalla ja jäljempänä mainituin perustein.

Muutos ei lisää laitoksen pentaanipäästöjä. Laitoksen ympäristöluvassa (Nro 14/2013/1) EPS-eristelevytuotannon ilmaan vapautuvan pentaanipäästön määräksi, ilman PIR-eristelevytuotannon pentaanipäästöjä, on alun perin esitetty 400 t/a. Aluehallintovirasto katsoo, että kuormitusraja-arvo EPS-eristelevytuotannosta on kuitenkin edelleen tarpeen ja esitetty raja-arvo (280 t/a) on voitu hyväksyä. Pentaanin nykyinen ominaispäästöraja-arvo on kuitenkin osoittautunut toimintaan huonosti soveltuvaksi erityisesti siksi, ettei ns. matalapentaanista raaka-ainetta aidosti ole saatavissa. Hakija on vastineessaan avannut päästöraja-arvon soveltumattomuutta laajemmin.

BAT-tekniikat poistokaasun talteenotossa eivät ole kehittyneet toimialalla odotetusti. Pentaanipäästön vähentämiseen laimean poistokaasun käsitteilyllä ei ole olemassa tällä hetkellä parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmän täyttäviä menetelmiä erityisesti laimean poistokaasun käsittelyn

energiaintensiivisyydestä johtuen. Tilanne voi kuitenkin muuttua tulevaisuudessa tekniikan kehittyessä ja halventuessa, kuten hakija on vastineessaan todennut. Matalapentaanisen raaka-aineen käyttö ei ole osoittautunut tehokkaaksi menetelmäksi päästöjen vähentämisessä myös siksi, että se vaikuttaa epäedullisesti tuotteen laatuun.

Toiminnanharjoittaja on selvittämässä tuotantonsa päästöjen todellisia määriä tällä hetkellä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Määräys päästöjen selvittämisestä on annettu toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuuden (YSL 6 §) täyttämiseksi. Myös valvontaviranomaiset ovat lausunnoissaan edellyttäneet päästöjen ja niiden vähentämismahdollisuuksien tarkempaa selvittämistä.

Ympäristöön joutuessaan pentaani päätyy pääasiassa ilmaan. Pentaani hajoaa ilmassa hydroksyyli- ja dikarboxyyliradikaalien vaikutuksesta ja sen määrä puoliintuu noin neljässä vuorokaudessa. Ilmassa tapahtuvien valokemiallisten reaktioiden myötä pentaani vaikuttaa vähäisissä määrin alailmakehän otsonipitoisuuden kasvuun. Alailmakehän otsoni on haitallista sekä kasveille että ihmisen terveydelle. Maahan joutunut pentaani haihtuu nopeasti kosteasta ja mahdollisesti myös kuivasta pintamaasta. Se on maaperässä biologisesti hajoavaa aerobisissa olosuhteissa. Pentaani voi maaperän laadusta riippuen olla jopa helposti kulkeutuvaa, joten sen joutuminen pohjaveteen on onnettomuustilanteissa mahdollista. OVA-ohjeen mukaan voimassa olevien kriteerien perusteella pentaani on luokiteltu ympäristölle vaaralliseksi vesieliömyrkyllisyyden ja kertyvyyden perusteella.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitetyt vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa ja lupamääräyksissä sekä niiden perusteluissa ilmenevällä tavalla.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO JA LUVAN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Luvan tarkistaminen

Kun komissio on julkaissut päätöksen laitoksen pääasiallista toimintaa, kemianteollisuutta ([WGC](#)) koskevista päätelmistä, toiminnanharjoittajan on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa valvontaviranomaiselle ympäristönsuojelulain 80 §:n mukainen selvitys luvan tarkistamisen tarpeesta perusteluineen.

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos valtioneuvoston asetuksella annetaan tämän päätöksen määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava (ympäristönsuojelulaki 70 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6–8, 14–17, 27, 48–49, 51–54, 58, 62–64, 82, 87, 94, 198 ja 209 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 41 ja 42 §

Jätelaki (646/2011) 5, 8, 12–13, 118–121 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4, 12–13, 17, 20–22, 24–25 §, liite 4

KÄSITTELYMAKSU

Käsittelymaksu on 2 626 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Asian käsittelystä peritään maksu, joka määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuosille 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen liitteen kohdan 3.1 taulukon mukaan muoviraaka-aineiden valmistusta koskevasta päätöksestä perittävän maksun suuruus on 26 260 euroa. Yksittäisen lupamääräyksen teknisluonteista muuttamista koskevan asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 10 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta.

TIEDOTTAMINEN

Päätös

Finfoam Oy
Salon kaupunki
Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Salon kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen tai ilmaisseet mielipiteensä asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (www.avi.fi/lupa-tieto-palvelu). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Salon kaupungin verkkosivuilla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

LIITE

Valitusosoitus

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvos Anne Puska ja ympäristöneuvos Kari Pirkanniemi, joka on esitellyt asian.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen	Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaika päättyy 21.10.2020 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (<i>mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle</i>) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table> <tr> <td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr> <tr> <td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr> <tr> <td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr> <tr> <td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr> <tr> <td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr> <tr> <td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr> </table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												